ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ОРА-2023/104/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Эрдэнэт хот

2023 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах
Утас: 70353088 Цахим хаяг: narmandakhts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах
Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: В.Жавзмаа
Утас: 70357955 Цахим хаяг: javzmaav@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn
2023.02.25 № 102
танай ______________-ны № ______________-т

ОРХОН АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Ш.ГАНБОЛД ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар бараа материалыг нийт дүнгээр бүртгэж тайлагнаж, ажил үйлчилгээний гэрээ хэлцлийг дүгнээгүй, эрх бүхий албан тушаалтан баталгаажуулаагүй зэрэг нийт 355.2 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч, тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь дангаараа буюу нийтээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг боловч өргөн тархаагүй, санхүүгийн тайлангийн “тохиолдсон байх”, “үнэн зөв байдал”, “толилуулга ба тодруулга”, “эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Засгийн газрын 2022 оны 419 дүгээр тогтоолоор төвлөрлийг бууруулах чиглэлээр Орхон аймагт олгосон 200.0 сая төгрөгийн дэмжлэгийг орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд төвлөрүүлж, авлагаар бүртгэсэн байна.

Тайлант онд аймгийн Засаг даргын А/652 дугаар захирамжаар 6 нэгж талбарын газрыг үндсэн хөрөнгөд бүртгэсэн ба элэгдлээ бүрэн нөхсөн хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийлгэж, 275.1 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүртгэн, ашиглах жилийг тогтоосон байна.

Аудитын гол асуудал

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээнд орон нутгийн төсвөөс 2,798.7 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, үйл ажиллагааны зардалд 2,489.3 сая төгрөгийг зарцуулж, 309.4 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэн, төсвийн гүйцэтгэл 88.97 хувьтай байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 70 зорилт, 130 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр аймгийн Засаг даргатай байгуулж, хэрэгжилтийг 98.2 хувьтай гэж үнэлсэн байна.

Тухай аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй төрийн аудитын албан хаагчид аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.НАРМАНДАХ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**777,368,564.40**	**1,145,758,202.40**
33	**АВЛАГА**	-	200,000,000.00
335	**Бусад авлага**	-	200,000,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	-	200,000,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	777,368,564.40	945,758,202.40
351	**Түүхий эд материал**	309,571,122.00	306,475,000.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	309,571,122.00	306,475,000.00
354	**Хангамжийн материал**	467,797,442.40	639,283,202.40
35410	Бичиг хэргийн материал	19,632,600.00	5,919,200.00
35420	Аж ахуйн материал	39,993,660.40	38,847,662.40
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	14,976,000.00	18,602,000.00
35450	Барилгын засварын материал	351,710,382.00	530,929,540.00
35470	Бусад хангамжийн материал	41,484,800.00	44,984,800.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**5,990,929,501.46**	**7,229,225,457.96**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	5,990,929,501.46	7,229,225,457.96
392	**Биет хөрөнгө**	3,949,130,692.75	3,962,613,437.80
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,183,059,702.48	3,051,041,423.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(251,605,460.65)	(261,289,646.20)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	764,588,888.30	794,088,888.30
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(500,792,712.79)	(629,115,123.30)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,479,328,669.24	1,309,442,989.24
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(918,253,553.41)	(567,226,569.90)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	640,597,276.87	538,083,898.30
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(447,792,117.29)	(323,475,598.90)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	-	61,010,579.48
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(9,947,402.22)
393	**Биет бус хөрөнгө**	2,041,798,808.71	3,266,612,020.16
39301	Програм хангамж	331,099,000.00	285,128,087.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(200,260,191.29)	(60,396,066.84)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	1,910,960,000.00	3,041,880,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**6,768,298,065.86**	**8,374,983,660.36**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**6,768,298,065.86**	**8,374,983,660.36**
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	4,021,523,998.91	5,152,443,998.91
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	627,219,893.16	1,102,985,487.66
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	627,219,893.16	627,219,893.16
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	475,765,594.50
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,119,554,173.79	2,119,554,173.79
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**6,768,298,065.86**	**8,374,983,660.36**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**3,611,115,254.20**	**4,991,300,534.20**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**-**	**-**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**862,553,255.20**	**1,087,517,005.20**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	862,553,255.20	1,087,517,005.20
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	862,553,255.20	1,087,517,005.20
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,958,533.00	614,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	860,594,722.20	644,896,959.20
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого		442,006,046.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,748,561,999.00**	**3,903,783,529.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	110,990,899.00	1,105,125,429.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	9,800,000.00	271,202,300.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	35,974,456.00	753,900,728.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	65,216,443.00	80,022,401.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	2,637,571,100.00	2,798,658,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,637,571,100.00	2,798,658,100.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**3,709,808,496.09**	**4,515,534,939.70**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**3,709,808,496.09**	**4,515,534,939.70**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	3,373,282,918.44	4,048,430,118.78
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,070,653,241.48	1,208,391,976.20
210101	Үндсэн цалин	973,448,217.48	777,801,630.20
210102	Нэмэгдэл	-	158,649,948.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	88,986,910.00	120,418,171.98
210104	Урамшуулал		151,522,226.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	8,218,114.00	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	132,235,459.07	136,907,814.54
210201	Тэтгэврийн даатгал	100,530,237.73	98,579,319.24
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,459,553.98	9,350,862.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,272,188.77	7,383,249.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,528,485.64	1,770,741.66
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	18,444,992.95	19,823,641.63
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	72,033,453.69	67,991,864.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	20,765,494.00	25,699,248.00
210302	Түлш, халаалт	35,974,018.62	28,900,968.00
210303	Цэвэр, бохир ус	15,293,941.07	13,391,648.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	322,075,844.78	199,886,542.34
210401	Бичиг хэрэг	55,717,300.00	68,874,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	52,942,505.00	55,505,954.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	12,532,046.78	21,170,488.34

210404	Ном, хэвлэл	3,876,600.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	40,039,000.00	54,335,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	156,968,393.00	-
2105	**Нормативт зардал**	19,793,693.00	14,881,750.00
210502	Хоол, хүнс	-	14,881,750.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	19,793,693.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	76,187,247.00	49,928,348.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	22,610,997.00	440,000.00
210602	Тавилга	2,625,000.00	-
210604	Урсгал засвар	50,951,250.00	49,488,348.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	36,965,010.00	41,877,880.00
210702	Дотоод албан томилолт	35,390,910.00	41,877,880.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	1,574,100.00	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	168,345,064.00	922,172,977.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	134,402,064.00	817,113,966.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	13,414,110.00	13,413,072.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	913,140.00	1,111,341.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	308,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	9,749,750.00	46,381,698.00
210807	Газрын төлбөр	9,866,000.00	43,844,900.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	1,474,993,905.42	1,406,390,966.70
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	940,720,112.39	855,890,464.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	40,925,903.00	5,119,600.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	493,347,890.03	545,380,902.70
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	336,525,577.65	467,104,820.92
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	151,351,481.00	155,315,251.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	47,565,300.00	26,911,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	103,786,181.00	128,403,351.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	185,174,096.65	311,789,569.92
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	185,174,096.65	311,789,569.92
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(98,693,241.89)**	**475,765,594.50**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	3,136,939.49	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	3,136,939.49	-
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	(3,136,939.49)	-
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(101,830,181.38)**	**475,765,594.50**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	**Үзүүлэлт**	**Өмнөх оны гүйцэтгэл**	**Тайлант оны гүйцэтгэл**
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**2,774,020,532.00**	**3,904,397,529.00**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**-**	**-**

12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,958,533.00**	**614,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	1,958,533.00	614,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	1,958,533.00	614,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,958,533.00	614,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**2,772,061,999.00**	**3,903,783,529.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	134,490,899.00	1,105,125,429.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	9,800,000.00	271,202,300.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	59,474,456.00	753,900,728.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	65,216,443.00	80,022,401.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	2,637,571,100.00	2,798,658,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,637,571,100.00	2,798,658,100.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**2,717,183,097.00**	**3,896,537,629.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,717,183,097.00**	**3,896,537,629.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**2,381,276,219.35**	**3,228,486,847.08**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,070,653,241.48	1,208,040,015.20
210101	Үндсэн цалин	973,448,217.48	777,449,669.20
210102	Нэмэгдэл	-	158,649,948.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	88,986,910.00	120,418,171.98
210104	Урамшуулал		151,522,226.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	8,218,114.00	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	132,235,459.07	136,907,814.54
210201	Тэтгэврийн даатгал	101,899,819.14	98,579,319.24
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,459,553.98	9,350,862.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,275,548.77	7,383,249.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,740,938.87	1,770,741.66
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	16,859,598.31	19,823,641.63
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	72,033,453.69	67,991,864.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	20,765,494.00	25,699,248.00
210302	Түлш, халаалт	35,974,018.62	28,900,968.00
210303	Цэвэр, бохир ус	15,293,941.07	13,391,648.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	376,194,855.78	177,952,485.34
210401	Бичиг хэрэг	46,941,870.00	46,666,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	40,916,439.00	50,779,697.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	16,988,746.78	22,370,488.34
210404	Ном, хэвлэл	1,670,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	60,675,000.00	54,335,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	209,002,800.00	3,800,000.00
2105	**Нормативт зардал**	1,000,000.00	27,271,750.00
210502	Хоол, хүнс	-	14,881,750.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,000,000.00	12,390,000.00

2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	103,735,253.00	88,040,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	24,909,995.00	440,000.00
210602	Тавилга	4,680,000.00	-
210604	Урсгал засвар	74,145,258.00	87,600,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	35,390,910.00	41,877,880.00
210702	Дотоод албан томилолт	35,390,910.00	41,877,880.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	138,578,010.00	920,173,787.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	104,584,710.00	815,114,776.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	13,414,110.00	13,413,072.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	913,140.00	1,111,341.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	308,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	9,800,050.00	46,381,698.00
210807	Газрын төлбөр	9,866,000.00	43,844,900.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	451,455,036.33	560,231,251.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	387,841,133.33	560,231,251.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	63,613,903.00	-
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**335,906,877.65**	**668,050,781.92**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	150,732,781.00	155,315,251.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	47,565,300.00	26,911,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	103,167,481.00	128,403,351.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	185,174,096.65	512,735,530.92
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	185,174,096.65	512,735,530.92
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**56,837,435.00**	**7,859,900.00**
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-**	**-**
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**-**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	56,837,435.00	7,859,900.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	-	-

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**3,643,523,998.91**	**2,119,554,173.79**	**729,050,074.54**	6,492,128,247.24
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	378,000,000.00	-	-	378,000,000.00
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(101,830,181.38)	(101,830,181.38)
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**4,021,523,998.91**	**2,119,554,173.79**	**627,219,893.16**	6,768,298,065.86
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**4,021,523,998.91**	**2,119,554,173.79**	**627,219,893.16**	6,768,298,065.86
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	1,130,920,000.00	-	-	1,130,920,000.00
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	475,765,594.50	475,765,594.50
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**5,152,443,998.91**	**2,119,554,173.79**	**1,102,985,487.66**	8,374,983,660.36

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	**Үзүүлэлт**	**Тайлант оны**	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	**Гүйцэтгэл**
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	2,798,658,100.00	2,489,903,419.08
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	2,798,658,100.00	2,489,903,419.08
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	2,608,573,500.00	2,363,098,168.08
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,328,386,300.00	1,191,613,716.20
210101	Үндсэн цалин	752,110,400.00	761,023,370.20
210102	Нэмэгдэл	58,703,000.00	158,649,948.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	517,572,900.00	120,418,171.98
210104	Урамшуулал	-	151,522,226.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	152,543,800.00	134,876,055.54
210201	Тэтгэврийн даатгал	107,345,700.00	96,547,560.24
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,299,500.00	9,350,862.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,039,600.00	7,383,249.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,259,900.00	1,770,741.66
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,599,100.00	19,823,641.63

2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	76,475,100.00	67,991,864.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,628,200.00	25,699,248.00
210302	Түлш, халаалт	37,129,900.00	28,900,968.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,717,000.00	13,391,648.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	150,185,300.00	149,418,365.34
210401	Бичиг хэрэг	34,000,000.00	40,296,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	52,191,400.00	42,161,477.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	16,327,600.00	22,370,488.34
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	47,666,300.00	44,590,000.00
2105	**Нормативт зардал**	8,183,200.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,183,200.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	65,300,000.00	65,300,000.00
210604	Урсгал засвар	65,300,000.00	65,300,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	37,633,300.00	36,808,130.00
210702	Дотоод албан томилолт	37,633,300.00	36,808,130.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	199,266,500.00	193,218,687.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	88,200,000.00	88,159,676.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,752,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	13,417,000.00	13,413,072.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,350,000.00	1,111,341.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	319,000.00	308,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	50,342,500.00	46,381,698.00
210807	Газрын төлбөр	43,886,000.00	43,844,900.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	590,600,000.00	523,871,350.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	590,600,000.00	523,871,350.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	190,084,600.00	126,805,251.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	190,084,600.00	126,805,251.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	26,911,900.00	26,911,900.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	163,172,700.00	99,893,351.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,798,658,100.00	2,489,903,419.08
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	2,798,658,100.00	2,489,289,419.08
132001	Орон нутгийн төсвөөс	2,798,658,100.00	2,489,289,419.08
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	-	614,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	614,000.00

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 376,102.7 мянган төгрөгийн зөрчил[1] илэрснээс, 362,863.1 мянган төгрөгийн төлбөрийн 2 албан шаардлага хүргүүлж, 13,239.6 мянган төгрөгийн зөвлөмж өгсөн.

[1] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт акт тогтоогоогүй болно.

5.2 Албан шаардлага

Бараа материалын орлого, зарлагын баримтад тоо хэмжээ, үнийн дүнг тусгахгүй бөөн дүнгээр бүртгэж, бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авахдаа цахим төлбөрийн баримтыг бүртгэсэн хэдий ч зарим гэрээг эрх бүхий албан тушаалтан баталгаажуулаагүй, бичиг хэргийн зардлыг өмнөх оноос өсгөж, бараа материал нөөцөлсөнд зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлсэн.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт</u>: Жолоочийн тооцооны хуудас, шаардах хуудсыг иж бүрэн хөтлөөгүй, нягтлан бодогч тооцоо боддоггүй, спидометрийн заалтыг тэмдэглэдэггүй, автомашины аккумлятор, үндсэн агрегат, зангилаанудын эдэлгээний доод хязгаарыг мөрдөхгүй урсгал зардал зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.2-т "санхүүгийн аливаа үйл ажиллагааг нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу, цаг хугацаанд нь, үнэн зөв, үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэн бүртгэж, тайлагнах", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар баталсан "Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх заавар"-ын 5-д "Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана", Зам тээврийн хөгжлийн сайдын 390 дүгээр тушаалаар баталсан "Автомашины эдэлгээний нөөцийн доод хязгаар буюу гүйлтийн норм", "Автомашины сэлбэг хэрэгслийн эдэлгээний доод хязгаарын норм"-той нийцэхгүй, аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Анхан шатны баримтын бүрдлийг хангуулан, хянах эрх бүхий ажилтны хариуцлагыг дээшлүүлэх.

<u>Илрүүлэлт</u>: Аймгийн Засаг даргын захирамжаар төсвийн байгууллагуудад зардлын санхүүжилт олгож түүний тайлан, үр дүнг үнэлээгүй, анхан шатны баримтын бүрдлийг хянаагүй, дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"; 16.5.6-д "дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"; 14.5-д "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын аж ахуйн ажил, гүйлгээ нь аль улсын нутаг дэвсгэрт гарснаас үл хамааран холбогдох анхан шатны баримт, бүртгэлийн маягтыг энэ хуульд заасны дагуу бусад баримт, бүртгэлийн маягттай хамт хадгална" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

__Өгсөн зөвлөмж__: Аймгийн ЗДТГ-ын холбогдох хэлтсүүдэд хариуцуулан хэрэгжилтийг хангуулж, үр дүнг үнэлж, дахин захирамж гаргахад хэлэлцэн олгохгүй байх.

2. Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

__Илрүүлэлт__: Үлдэх өртөггүй 21 нэр төрлийн үндсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг тооцоолоогүй, холбогдох шийдвэр гаргаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.3.2-т "санхүүгийн аливаа үйл ажиллагааг нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу, цаг хугацаанд нь, үнэн зөв, үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэн бүртгэж, тайлагнах"; Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18.2-т "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана", 20.2.6-д "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

__Өгсөн зөвлөмж__: Хөрөнгийг дахин ашиглах эсэхийг тогтоож, стандартад нийцүүлж бүртгэх.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Аймгийн ЗДТГ												
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Аймгийн ЗДТГ	4	368,461.5			1	355,239.9	3	13,239.6				
Дүн	4	368,461.5			1	355,239.9	3	13,239.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөг/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Аймгийн ЗДТГ					1			

Дүн	1				1			
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Аймгийн ЗДТГ	1	7,641.2			1	7,641.2		
Дүн								
Нийт дүн	2	7,641.2			2	7,641.2		

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1				1		
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	**1**	**1**				**1**		